

Dušanka Gazvoda,
Osnovna šola Vavta vas

Pravljичni hodnik

POVZETEK: Že od predšolskega obdobja dalje otroci razvijajo svoje predopismenjevalne zmožnosti ter tehnike branja in pisanja. Nekateri učenci uživajo v branju in so redni gostje v knjižnicah. Spet drugi po knjigi posežejo, ker morajo, ker je to nekdo zahteval. Učitelji si želijo, da bi čim več učencev branje doživljalo kot nekaj pozitivnega in prijetnega. Na različne načine se trudijo motivirati učence za branje. V članku je predstavljen primer, kako lahko učitelji še dodatno spodbujajo učence k branju. Opisana je dejavnost Pravljīčni hodnik, ki se je izvajala decembra 2016 na hodniku 1. triletja osnovne šole. Predstavljeni so načrt, izvedba in evalvacija dejavnosti. Prispevek opisuje, kako učiteljica vsak odmor bere pravljico na hodniku prvega triletja.

Ključne besede: Pravljīčni hodnik, motivacija, pravljica, branje, poustvarjanje

Fairytale Corridor

Abstract: From the preschool period onward, children develop their pre-literacy skills, and reading and writing techniques. Some pupils enjoy reading and are regular library visitors. Others pick up a book because they have to, because someone demanded it. Teachers wish that as many pupils as possible would experience reading as something positive and pleasant. They are trying to motivate pupils to read using various methods. This article presents an example of how teachers can further encourage pupils to read. It describes the Fairytale Corridor activity, which was carried out in December 2016 in the corridor of the 1st triad of primary school. It presents the plan, implementation and evaluation of this activity. The paper describes how a female teacher read a fairytale in the corridor of the 1st triad during each break.

Keywords: Fairytale Corridor, motivation, fairytale, reading, re-creation

Uvod

Po poklicu sem učiteljica razrednega pouka. Opravila sem izpopolnjevanje iz bibliotekarstva. Že drugo leto sem na osnovni šoli zaposlena kot druga strokovna delavka v prvem razredu. Pri svojem delu se vsakodnevno srečujem z opismenjevanjem. Skupaj z učitelji si prizadevamo, da bi učenci radi brali in da bi v branju uživali. »Prava motivacija za branje mora biti vedno branje samo – in knjige, revije ter zgodbe, povezane z njim. To lahko najuspešneje spodbudimo tako, da beremo skupaj z otrokom in mu dajemo zgled. Taka dejanja ustvarjajo bralca za vse življenje« (Kropp, 2000, str. 22). Pri otrocih na različne načine spodbujam željo po branju. Berem jim značilna leposlovna besedila, razlagam

Slika 1: Scena

neznane besede, pogovarjam se z njimi o sporočilnosti besedila ter podajam ideje za likovno/glasbeno/gibalno/besedno poustvarjanje besedil. Za branje jih spodbujam z raznovrstnimi "bralnimi listi", s skupinskim branjem in s tedenskimi obiski šolske knjižnice. Ker se zavedam, da je zgled najboljši učitelj, sem dobila idejo, da bi brala na hodniku, kjer bi me vsi učenci lahko videli in slišali. Tako se je v mesecu septembru 2016 začela oblikovati ideja o Pravljičnem hodniku: branju pravljic med glavnim odmorom v mesecu decembru na hodniku prvega triletja. To je tisti del šole, kjer se učenci iz različnih oddelkov in razredov srečujejo in pogovarjajo. Učencem bi na tak način prikazala, da lahko beremo kadar koli in kjer koli. December, ki je največkrat mesec veselja in obdarovanj, je zelo primeren za tovrstno dejavnost, saj bi učencem vsak dan podarila darilo: vstop v svet pravljice. Zanimalo me je, kako se bodo učenci odzvali na ta dogodek na hodniku. Koliko učencev bo prihajalo poslušat pravljico med odmori?

Načrtovanje

1. Scena

Zamislila sem si okrasitev hodnika. Celotna scena in postavitev sta bili zimsko-pravljični. Pravljičarka je imela na sebi zlat trak in je sedela na velikem stolu, pokritem z belo kopreno. Poleg stola so gorele novoletne lučke. V ozadju je bila oglasna deska z napisom Pravljični hodnik. Okoli napisa so viseli listki z avtorji in naslovi prebranih pravljic.

Za poslušalce so bile pripravljene klopi in blazine za sedenje. Pred začetkom branja se je izvajala umirjena glasba. Vsak pravljčni odmor je imela pravljčarka pri sebi zlato škatlo, v kateri je zbirala poustvarjalne izdelke učencev.

2. Pravlјice

Začela sem zbirati literarna dela za branje. Iskala sem kakovostne in poučne pravljice ter takšne, ki jih morda še niso slišali. Za vsak dan sem izbrala eno in nato izbrala temo za pogovor ter naredila načrt za poustvarjanje na prebrano vsebino. Izbrala sem naslednja literarna dela:

1. Franziska Stich: Dobri snežak.

Načrtovana tema za pogovor: solidarnost, dobrot.

Poustvarjalna naloga: risanje izbranega prizora iz pravljice.

2. Svetlana Makarovič: Vila Malina.

Načrtovana tema za pogovor: potrpežljivost.

Poustvarjalna naloga: risanje izbranega prizora iz pravljice.

3. Ela Peroci: Stara hiša št. 3.

Načrtovana tema za pogovor: uporaba in popravljanje starih, nerabljenih in pokvarjenih predmetov.

Poustvarjalna naloga: risanje stare ali nove hiše.

4. M. Christina Butler: Zimski prijatelji.

Načrtovana tema za pogovor: prijateljstvo.

Poustvarjalna naloga: risanje na temo prijateljstva.

5. Kajetan Kovič: Spominske knjige.

Načrtovana tema za pogovor: spominske knjige, verzi, želje.

Poustvarjalna naloga: izdelava spominske knjige Pravljičnega hodnika (risbe in lepe misli o pravljicah in Pravljičnem hodniku).

Slika 2: Izdelek učenke Mance Menart

6. Bina Š. Žmavc: Pekarna za peko predolghih piškotov.

Načrtovana tema za pogovor: moj najljubši piškot in peka piškotov.

Poustvarjalna naloga: risanje posode za piškote, zapisovanje imen učenčevih najljubših piškotov.

7. Marja Cerkovnik: Praznična pravljica.

Načrtovana tema za pogovor: prazniki in družina.

Poustvarjalna naloga: risanje na temo praznovanja z družino.

8. Ela Peroci: Babica plete rokavice.

Načrtovana tema za pogovor: darila nekoč in danes.

Poustvarjalna naloga: okrasitev narisanih rokavičk z risanjem vzorcev.

9. Učiteljica in učenci neobveznega izbirnega predmeta umetnost: glasbena pravljica Babičina zgodba o Božičkovi vasi.

Načrtovana tema za pogovor: Božičkovi pomočniki.

Poustvarjalna naloga: risanje prizora iz glasbene pravljice.

10. Katarina Sokač: Smrečica za medveda.

Načrtovana tema za pogovor: dobrota.

Poustvarjalna naloga: izdelava večje kuverte z napisom Pošlji pismo, pošlji željo, zapisovanje želja za leto 2017.

11. Geraldine Elschner: Čakam te, Rozalija.

Načrtovana tema za pogovor: stari in novi prijatelji, slovesa, nova poznanstva. Poustvarjalna naloga: risanje prijateljev.

12. Isabel Abedi: Božični vranček Rasputin najde srečo.

Načrtovana tema za pogovor: vztrajnost.

Poustvarjalna naloga: risanje svojih novoletnih želja.

13. Kate Westerlund: Gospod Snežak.

Načrtovana tema za pogovor: spoznavanje novih prijateljev.

Poustvarjalna naloga: risanje prizora iz pravljice.

3. Pomoč

Počasi se je približeval 1. december. Z napisom in okraski sem okrasila oglasno desko. Iz telovadnice sem v kabinet prinesla blazine za sedenje. Sodelavkam in sodelavcem v zbornici sem posredovala še zadnje informacije o Pravljicnem hodniku in jih prosila za pomoč pri branju v primeru moje odsotnosti ter pri vsakodnevnem postavljanju in pospravljanju scene na hodniku. Obvestila sem jih o tem, da učenci ničesar ne vedo o Pravljicnem hodniku, saj je bilo to za njih presenečenje.

Slika 3: Pravljíčarka

Slika 4: Oglasna deska Pravljčnega hodnika

Slika 5: Izdelek učenke Tie Vintar

Izvedba

Pravljčni hodnik je odprl vrata v ponedeljek, 5. 12. 2016. Osrednji del hodnika 1. triletja sva s sodelavko 15 minut pred glavnim odmorom spremenili v Pravljčni hodnik. Z zlatim trakom v laseh in s knjigo v rokah sem sedela na pripravljenem stolu pred blazinami in čakala, da se odmor prične. V ozadju sem s prenosnim predvajalnikom predvajala klasično glasbo. Prvi učenci so začeli prihajati iz razredov. Z navdušenjem in presenečenimi obrazi so se ustavili pred Pravljčnim hodnikom. Spraševali so me: »Učiteljica, kaj se tukaj dogaja?« Naslov na oglasni deski **»Pravljčni hodnik«** so si različno razlagali. Pogovarjali so se, da bo tukaj razstava pravljic, da se bo tukaj bralo pravljice ipd. Nekateri učenci so odhiteli nazaj v razred poklicati svoje prijatelje. Povabila sem jih, naj se usedejo. Prebrala sem jim prvo pravljico. Skupaj smo oblikovali sporočilo pravljice. Pokazala sem jim zlato škatlo in jih povabila, da naslednji dan vanjo oddajo svoje likovne ali pisne izdelke.

Prvi dan je bilo poslušalcev zelo veliko. Prostora za sedenje je zmanjkalo, zato so nekateri učenci stali. Še istega dne sem po končanem branju odšla po razredih predstaviti Pravljčni hodnik in povabiti učence k vsakodnevni mu poslušanju. In tako je potekal Pravljčni hodnik vsak dan do četrtek, 22. 12. 2016. Skupno je bilo prebranih 13 literarnih del, uprizorjena je bila ena glasbena pravljica. Učenci so v zlato škatlo prinašali svoje izdelke in jaz sem jih sproti obešala na oglasno desko. Vsak dan je bilo na hodniku čutiti pravljčno vzdušje. Na to je spominjala oglasna deska Pravljčnega hodnika z izdelki učencev in z napisi prebranih pravljic.

Evalvacija

Poslušalcev je bilo na začetku veliko, približno tretjina iz vsakega oddelka. Po tretjem dnevu branja, ko je radovednost popustila, se je število poslušalcev začelo zmanjševati. Na Pravljčni hodnik je vsak dan prišla približno petina učencev iz vsakega oddelka. Prihajali so tisti učenci, ki so komaj čakali, da slišijo novo zgodbo. Kratka anketa, ki sem jo izvedla med učenci, je pokazala, da učenci zelo

radi berejo in poslušajo literarna besedila. V povprečju preberejo 3 zgodbe na teden. Vsem anketirancem je bilo na Pravljčnem hodniku najbolj všeč to, da so poslušali zgodbe. Večina anketirancev se je Pravljčnega hodnika udeležila najmanj petkrat. Navedli so razloge, zaradi katerih se dogodka niso udeležili. Navajam nekaj odgovorov: »Igral sem se s prijatelji v razredu«, »delal sem nalogo«, »šel sem v jedilnico po sadje«, »pozabil sem na Pravljčni hodnik« in »v razredu sem ustvarjala za oglasno desko Pravljčnega hodnika«.

Pravljčni hodnik je dobro zaživel. Ustvaril je prijetno vzdušje na hodniku med odmori, med učenci je spodbujal pogovor in ustvarjalnost. Učenci so dobili zgled odraslega bralca, priložnost za druženje z vrstniki in motivacijo za branje.

Sklep

Zadnji dan branja na Pravljčnem hodniku je do mene pristopila učenka, ki se je dogodka udeležila skoraj vsak dan, in me vprašala: »Učiteljica, ali nam ne boste več brali? Kaj ne bi bilo čudovito, če bi bil Pravljčni hodnik celo šolsko leto?« Če sem le peščici učencem z branjem polepšala vsaj en šolski dan v decembru in jim približala prijetnost branja, je cilj Pravljčnega hodnika dosežen. Dobro načrtovana in izpeljana dejavnost na področju branja lahko posameznike navdihne za branje. Zunanja spodbuda in notranja motivacija sta pomembni za branje otrok.

Viri in literatura:

Jamnik, T. (1994). *Knjižna vzgoja otrok od predbralnega obdobja do 9. leta*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Kropp, P. (2000). *Vzgojanje bralca: naj vaš otrok postane bralec za vse življenje*. Tržič: Učila.

Pečjak, S., Bucik, N., Gradišar, A. in Peklaj, C. (2006). *Bralna motivacija v šoli: merjenje in razvijanje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Pečjak, S., Gradišek, A. (2002). *Bralne učne strategije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.